

lum; ergo nemo potest eum velle sine peccato. Atqui nolle pœnitere, est velle manere in statu illo; ergo est malum.

R. D. Cons. Ergo nemo potest eum sine peccato velle positive, in eo sibi complacendo, eum approbando et eligendo C. nemo potest eum velle permissive, illum ad tempus permittendo N. Dist. etiam subsumpt. Positive velle non pœnitere, est positive velle manere in illo statu C. permissive se habere circa omissionem pœnitentiæ, eam differendo, est positive velle manere in illo statu N. Non omne id licet positive velle, ad quod licet se habere permissive: nec enim Deus ipse potest velle peccata, quæ permittit: et nos multa proximi mala non tenemur impedire, quæ velle non licet.

ARTICULUS III.

DE IMPOENITENTIÆ PECCATO.

90. Nota. Impœnitentia est negligentia vel omissio pœnitentiæ. Hæc si voluntaria non sit neque directe, neque indirecte, vitio nemini vertetur: peccatum enim, ex celebri illo B. Augustini proloquio, aut voluntarium est, aut peccatum non est. Quapropter qui ex invincibili ignorantia, naturali oblivione, inconsideratione, aut alia simili impotentia actum pœnitentiæ tempore præscripto omiserit, peccatum novum impœnitentiæ non committet: impœnitentia enim ista, quasi materialis est.

Ut autem formalis impœnitentia sit, debet esse actus voluntarius, quod dupliciter contingere potest; primo directe, cum quis actu expresso voluntatis destinat pro objecto omittit pœnitentiam eo tempore, quo agi ex præcepto deberet. Si ergo voluntas ex parte objecti feratur in omissionem pœnitentiæ pro eo tempore, pro quo præceptum obligat, etiamsi diu ante destinatum lege tempus id decreverit, impœnitentiæ peccatum admittet, saltem secundum affectum: quamvis enim præceptum affirmans non obliget ad exercendum continuo actionem injunctam, prohibet tamen affectus sibi repugnantes, quo modo vim habet præcepti negativi.

Indirecte vero seu interpretative omissio voluntaria pœnitentiæ accidit quando ex negligentia culpabili actus omittitur tempore debito, vel ex ignorantia vincibili vel ex certa scientia, sine voluntate quidem directa omittendi, cum voluntate tamen agendi, vel retinendi aliquid impossibile cum præcepto.

91. Dico. Impœnitentia, præsertim finalis, est speciale peccatum, idque unum ex gravissimis.

Prob. 1^a. pars. Si datur speciale præceptum pœnitendi; ejus violatio est peccatum speciale: atqui datur præceptum speciale pœnitendi; ergo. Major est evidens ex eo, quod peccatum sit legis prævaricatio. Minor item constat ex articulo 1. hujus capituli, et ex conclusione art. 3. cap. 2. Neque ista solum accipi debent de proposito directo non pœnitendi, sed etiam de neglectu pœnitentiæ indirecte seu interpretative voluntario: si enim in omni alia omissione peculiaris præcepti illud voluntarium sufficit ad specialem contrahendam malitiam, sufficiet etiam in omissione indirecte volun-

taria præcepti pœnitendi, cujus malitia moraliter non est diversa a malitia omissionis directe intenta.

Confirmatur thesis 1^a. ex S. Thoma, qui 2. 2. q. 14. a. 2. ait, impœnitentiam prout numeratur inter species peccati in Spiritum sanctum, non dicere solam permanentiam in peccato, sed propositum non pœnitendi: et in 2. dist. 43. significat, unicum modum committendi hoc peccatum speciale, esse per formale propositum.

Conf. 2^a. Propositum non pœnitendi est specialis actus voluntatis tendens in objectum habens specialem malitiam moralem, neque aliam nisi impœnitentiæ: nam si quis est fornicatus, et alius pejeravit, et postea pœnitere nolint, non contrahent novam malitiam fornicationis, aut perjurii; sed uterque unicum ejusdem speciei impœnitentiæ peccatum, licet peccata, ob quæ pœnitentiam nolunt agere, diversæ speciei sint.

Pars 2^a. sequitur ex modo dictis. Talis enim non ad tempus, sed in perpetuum spernit amicitiam, beneficentiam et gloriam Dei: atque ita peccat ex proposito in Deum Patrem, qui ipsum creavit et vocavit; *Filium Dei conculeat, sanguinem testamenti pollutum ducit, in quo sanctificatus est; et Spiritui gratiæ contumeliam facit*, ut habetur Hebr. 10. v. 29. Totam ergo SS. Trinitatem gravissime offendit. Denique sui hostis infensissimus immensa et infinita mala sibi sponte accersit.

92. Obj. I. Si impœnitentia est speciale peccatum, quilibet impœnitens necessario cum infinitis peccatis moreretur: nam de ipso etiam peccato impœnitentiæ teneretur dolere, cujus neglectu nova impœnitentia se obstringeret, de qua iterum teneretur pœnitentiam agere, sicque peccaret in infinitum.

R. N. sequelam utramque. Qui peccati unius, v. g. homicidii reus morte improvisa abripitur, quin ante de pœnitentia cogitaverit, damnatur ob unicum duntaxat peccatum homicidii. Qui vero statuit non pœnitere, non tenetur, dum in hoc malo proposito perseverat, de eo pœnitere: impossibile enim est peccare simul et pœnitere.

93. Obj. II. Omnia peccata mortalia adversantur justitiæ et caritati Dei et sui ipsius; ergo impœnitentia non est speciale peccatum contra justitiam, cujus species est pœnitentia, et contra caritatem, sed malitia illius transcendit omnia peccata mortalia.

R. D. Ant. Omnia peccata mortalia adversantur justitiæ et caritati, malitia aliqua communi et generica C. malitia quadam peculiari, et ultima quadam differentia specifica soli proposito non pœnitendi propria N. Sic Dist. Cons. et præcipue ejus 2^{am}. part. Impœnitentia malitia generica, materialiter eadem et communis transcendit omnia mortalia peccata C. impœnitentia malitia specifica, formaliter diversa et propria transcendit omnia peccata mortalia N. Quamvis inobedientiæ malitia transcendat omnia peccata mortalia; qui tamen de industria statueret non obedire Deo, peculiare peccatum inobedientiæ, etiam in confessione explicandum committeret. Eodem modo licet omne peccatum adversetur caritati et justitiæ; si quis tamen proponeret non pœnitere, ultimæ ac specificæ differentie peccato impœnitentiæ se obstringeret, cujus malitia in eo consistet, quod specia-

tim opponatur, tum debito satisfaciendi Deo, tum æternæ conjunctioni cum Deo per amorem, et adeptioni salutis, quam impœnitens irreparabiliter excludit, omnem illius spem sibi præcidendo. Secundum hanc doctrinam apparet, quomodo S. THOMAS 2. 2. q. 14. a. 2. in 0. dixerit, impœnitentiam, eo modo, quo dicit permanentiam in peccato, non esse speciale peccatum, sed quamdam peccati circumstantiam: nimirum accepit impœnitentiam negative pro omissione pœnitentiæ secundum se, et permanentiam pro continuatione actus: sicut etiam in 2. d. 43. a. 3. ad 3. ait, perseverantiam esse tantum circumstantiam virtutum.

Advertendum tamen est, quod S. THOMAS dicta quæstione 14. tractans de peccatis in Spiritum sanctum, solo directo proposito non pœnitendi doceat peccatum impœnitentiæ in Spiritum sanctum committi. Hinc cum art. 1. in 0. retulisset doctrinam B. AUGUSTINI serm. 11. de Verb. Dom. (al. 71.) dicentis, peccari in Spiritum sanctum impœnitentia finali, quæ corde, ore, et opere potest contingere; in responsione ad 3. ait, hoc non esse speciale peccatum: *Nam finalis impœnitentia potest esse circumstantia cujuslibet generis peccati.* Hoc autem S. THOMÆ usitatum est, ut, quando unum peccatum habet plures circumstantias, quæ ei diversas malitias addere queunt, non vocet plura peccata, sed unum; quod sit ex objecto unius speciei, pluribus licet affectum circumstantiis. Circumstantia ergo persistendi in peccato lethali secundum se non variat speciem, nisi quando urget necessitas ad actum pœnitentiæ exercendum. Quo in casu etsi omissio pœnitentiæ virtualiter solum voluntaria peccatum in Spiritum sanctum esse B. THOMÆ non videatur; peccatum tamen mortale impœnitentiæ esse, ac ejusdem speciei, cujus est impœnitentia directe volita, ex eodem S. Doctore intelligimus, qui 3. p. q. 84. a. 7. ad 1. et 2. tradit, esse præceptum naturale pœnitendi: constat autem ad eandem peccati speciem pertinere præcepti violationem, sive directe, sive indirecte voluntaria fuerit.

DISPUTATIO II.

DE SACRAMENTO PŒNITENTIÆ.

Tractabitur hic I. de veritate hujus Sacramenti. II. De ejus forma. III. De contritione. IV. De confessione. V. De satisfactione. VI. De indulgentiis. VII. De pœnitentia publica. VIII. De ministro hujus Sacramenti, præmissa de eodem sacramento summa doctrinæ catholicæ ex conciliis FLORENTINO et TRIDENTINO.

Decretum Concilii Florentini de Pœnitentia sub Eugenio IV. an. 1439. pro Armenis.

Quartum sacramentum est Pœnitentia, cujus quasi materia sunt actus pœnitentis; qui in tres distinguuntur partes. Quarum prima est cordis contritio; ad quam pertinet, ut doleat de peccato commisso cum proposito non peccandi de cætero. Secunda est oris confessio; ad quam pertinet, ut peccator omnia peccata, quorum memoriam habet, suo sacerdoti confiteatur integraliter. Tertia est satisfactio pro peccatis secundum arbitrium sacerdotis; quæ quidem præcipue fit per orationem, jejunium, et eleemosynam. Forma hujus sacramenti sunt verba absolutionis, quæ sacerdos profert, cum dicit: *Ego te absolvo*, etc. Minister hujus sacramenti est sacerdos, habens auctoritatem absolvendi, vel ordinariam, vel ex commissione superioris. Effectus hujus sacramenti est absolutio a peccatis.

Canones Concilii Tridentini de sanctissimo Pœnitentiæ sacramento, Sess. 14. die 25. Novembris an. 1551. sub Julio III.

I.

Si quis dixerit, in catholica Ecclesia Pœnitentiam non esse vere et proprie sacramentum, pro fidelibus, quoties post Baptismum in peccata labuntur, ipsi Deo reconciliandis, a Christo Domino nostro institutum; anathema sit.

II.

Si quis sacramenta confundens, ipsum Baptismum Pœnitentiæ sacramentum esse dixerit, quasi hæc duo sacramenta distincta non sint, atque ideo Pœnitentiam non recte secundam post naufragium tabulam appellari; anathema sit.